

5153. 7. Marts 1908: 1. Beh. af Forsl. til Beslutn. om en Komm. ang. Len og Stamhuse. 5154

ikke. Jeg mener, at naar man vedtager en Beslutning angaaende Lens, Stamhuses og Fideikommissgodsets Overgang til fri Eje, ligger deri, at man ønsker at faa ordnet Fæsternes Forhold, og hvis det ikke skulde ligge i Forslaget, som det er redigeret, vil det være meget let, naar det høje Ting ønsker det, at faa sat en Bestemmelse ind deri, hvorved det garanteres, at Fæsteforholdet samtidig skal ordnes. Men jeg betragter det som en Selvfølge, at dette er indbefattet i Beslutningen. Jeg indrømmer ligesom det ærede Medlem for Assens og flere, at her er en Sag, som Rigsdagen ikke kan skyde fra sig, og som vi hurtigst muligt maa se at faa en Ende paa.

Om Vallø og Vemmetofte udtalte den højtærede Minister, at det var en god Argumentation, som forelaa i Kommissionsbetænkningen fra 1872, og det var i det hele en solid Historie, man meget godt kunde bygge paa. Men, sagde han, efter at den Kommissionsbetænkning er afgiven, er der vokset en stor juridisk Litteratur op angaaende denne Sag. Jeg ved meget godt, at der foreligger en saadan Litteratur, og jeg har ogsaa læst en Del af den, bl. a. et Indlæg i denne Sag af forhenværende Justitsminister Nellemann, i hvilket han tager kraftig til Orde mod den Opfattelse, som Kommissionsbetænkningen gør gældende, men det har ikke overbevist mig. Jeg mener, at hvis Folketinget maatte vedtage Nedsættelsen af en saadan Kommission, kan denne undersøge foruden Kommissionsbetænkningen af 1872 al den juridiske Litteratur, der senere er fremkommen. Men for mig staa det som givet, særligt i Henhold til disse Klosters Historie, at de ere Statens Ejendom. Selv om der af fine Jurister kan gøres juridiske Indvendinger gældende i den Henseende, er man vel nødt til at lade Historien staa, den kan man ikke forandre, og Historien taler, mener jeg, klart og tydeligt i denne Sag. Den højtærede Minister sagde, at Lovgivningsmagten maatte være forsigtig, vi kunde maaske — det stillede den højtærede Minister i Udsigt — faa lavet noget med Hensyn til disse Klostre, som kunde komme Mennesker til gode i større Kredse end dem, der nu drage Nytte deraf. Vi kunde f. Eks. faa nogle Penge deraf til forældreløse Børn. Jeg vil sige

dertil, at det vilde være heldigt, om den højtærede Minister allerede nu vilde tage fat paa denne Side af Sagen og se at faa Kapitaler ud til det Brug, indtil vi endelig faa løst Spørgsmaalet paa den af mig antydede Maade. Der er stor Trang i saa Hensende, der er mange Foreninger, der arbejde paa at lindre Nøden blandt Børnene, og man kunde altsaa fra Vallø og Vemmetofte give Bidrag til Løsningen af denne Sag. Naar man mener, at Lovgivningsmagten maa være forsigtig i denne Sag overfor Vallø og Vemmetofte, skal jeg naturligvis indrømme, at det bør vi være, men jeg kan ikke indse — det fremgaar ogsaa af de Forhandlinger, der ere førte i den parlamentariske Kommission, og som ere udførligt refererede i Betænkningen —, at det ikke skulde være muligt for Lovgivningsmagten, uden at risikere noget fra Domstolens Side, at forandre de nuværende Fundatser, i Kraft af hvilke Damerne dernede høste alle Fordelene af disse Klostre, saaledes at der blev gjort en Ende paa dette Forhold. Der kan ogsaa være Tale om, mener jeg, ved en saadan Forandring af Fundatserne og ved Lovgivningsmagts Beslutning at udbetale dem, der staa paa Ekspektancelisten, og dem, der befinde sig dernede for Tiden, de Penge, de have indskudt i Klosteret, naturligvis med Renter, for derved at slippe for Forpligtelserne. Der er flere Veje at gaa. Domstolene staa ikke over Lovgivningsmagten her i Landet, det er og maa være Lovgivningsmagten, der staaer over Domstolene, saaledes at vi ere i Stand til at træffe de Dispositioner, der ere nødvendige til at gennemføre vor Villie.

Da den højtærede Minister siger, at han har arbejdet saa voldsomt for hele denne Sag, vil jeg spørge den højtærede Minister — jeg har ikke hørt, at dette Spørgsmaal er fremsat fra anden Side —, hvornaar vi da kunne vente dette Forslag her i Folketinget. Det vilde være interessant at faa at vide, hvornaar det kan ventes, at den højtærede Minister er færdig med det store og vanskelige Arbejde, der her er Tale om.

Saa vil jeg sige til det ærede Medlem for Kerteminde (Pinstrup), at det er ikke rigtigt, hvad han sagde før, at Grunden til, at vi ere fremkomne med dette Forslag, er, at vi vidste, at den højtærede